ස්වතන්ත්‍ර නාට්‍ය දුර්භික්ෂය!

2008 ජාතික නාට්‍ය උළෙලේ සම්මාන ප්‍රදානෝත්සවය අවසන් වී තිබේ. සම්මානලාභීන් අල සතුටු සම්මාන අභිමුවවන් තුළ කලකිරීම් හා උදාසීන හැඟීම්ද සිදිය හැකිය. කලාකරුවාද පාරාර්ථන පත්තිවයෙකි. ඒ පාරාර්ථන ස්වභාවය අනුව විනිශ්චය පිළිබඳ ප්‍රතිචාරය ද වෙනස් වීමට ද ඉඩ තිබේ. එහෙත් කිසියම් කරුණකදී අවසන් විනිශ්චයට හිස හැරීම ඒ තරඟය සඳහා ඉදිරිපත් වන අයගේ ශිෂ්ට ධර්මතාවක් ලෙස පිළිගනු ලැබේ. එහෙත් සහේතුකව විනිශ්චයක් පිළිබඳව විවේචනයක් කිරීම අශිෂ්ට ගැසිද කිව නොහැක.

මෙවර ජාතික නාට්‍ය උළෙලේ විනිශ්චය සමේතයක් ලෙස පිළිගත හැකිය. එහෙත් ඒ විනිශ්චය තුළ යම් යම් අඩු පුහුදු වූ බවද පෙනේ. විනිශ්චය කදී, විශේෂයෙන් කලා නිර්මාණ විනිශ්චයකදී සියලු දෙනාටම එකඟ විය හැකි සියයට සියයක් හිවැරදි විනිශ්චයක් ලබා දිය හොඳාකි බව අපි දනිමු. එහෙත් එබඳු විනිශ්චයක් වුවද හොදවේ, ඔහුකරයකට එකඟ විය හැකි විනිශ්චයක් බව පෙනී යාම ඉතා වැදගත්ය.

සංස්කෘතික දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ පැවැත්වෙන සාහිත්‍ය උළෙල මෙන්ම නාට්‍ය උළෙල ද නිරන්තරවම විවාදාත්මක විනිශ්චයන්හෙන් පිරී තිබේ. පක්ෂග්‍රාහී බව, කමක් අනතිමත නිර්මාණකරුවන්ට බැලදීම ආදිය පිළිබඳව සාහිත්‍ය අනු මණ්ඩලයට කිසෙක කුපසට කිර්තිය කුපසිද්ධිය. වරක් සාහිත්‍ය අනුමණ්ඩලය ගුරුස්තන පූජාත්ත කලාවේදියකුගේ කෘතියක් වීසි කිරීම සඳහා අලුත්ම ක්‍රමවේදයන් පවා සකසා ගැනීමට තරම් සැහැසි වූ සාහිත්‍ය ගහලයෝද වූහ. නාට්‍ය විනිශ්චයෙදී වුවද එයින් හොම්දුණු අවස්ථා බොහෝ වේ. එහෙත් මෙවර නාට්‍ය විනිශ්චය පිළිබඳව සමස්තයක් ලෙස අපට එකඟ විය හැකිය.

විනිශ්චය මණ්ඩලවල සංයුතිය පිළිබඳව සාවද්‍ය විවේචන තිබේ. මෙවරද අපට ඇසුණු එක විවේචනයක් වූයේ තවමත් නාට්‍ය කලාවට සම්බන්ධ වී සිටින අය විනිශ්චය මණ්ඩලය නියෝජනය කිරීමය. 2007 නාට්‍ය උළෙල සඳහා තරග කළ ඊ. එම්. ඩී. උපාලි මහතා මෙවර විනිශ්චය මණ්ඩලයේ සාමාජිකයෙක් වූ අතර නාට්‍ය ශිල්පීයකු වන ධනාජය කරුණාරත්න මහතා ද විනිශ්චය මණ්ඩලයට අයත් වූහ. මේ දෙදෙනාගේ දැනුම පිළිබඳ ප්‍රශ්න කළ නොහැකි වීය හැකිය, ඊ. එම්. ඩී. උපාලි නාට්‍ය අධ්‍යක්ෂවරයෙකි. ධනාජය කරුණාරත්න නාට්‍ය ශාස්ත්‍රයෙහි කෙළ පැමිණියෙකැයි කියන්නෙකි, එපමණක් නොව ඔහු දන් රංගගතවන සේ, ඊ, හේත්තේ ජනක් මා නාට්‍යයෙහිද වෙදිකා සැසඳුම් ශිල්පියාය. එහි හේරුම 2009 දී ඔහු තරගකරුවකු වන බව නොවේද? එහෙත් ප්‍රශ්නය ඔවුන්ගේ සමර්ථතම් පිළිබඳව නොවේ. ඔවුන්ට ස්වාධීනව ක්‍රියා කළ හැඳිද යන්නය.

මම මෙහිදී මගේම අත්දැකීමක් ඉදිරිපත් කිරීමට කැමැත්තෙමි. එක්තරා විනිශ්චය මණ්ඩලයක අප සමග නාට්‍ය අධ්‍යක්ෂවරයෙක්ද වීය. ඔහු නිතරම නාට්‍යයක් දෙස බැලුවේ තමන් අධ්‍යක්ෂක නම් යන ආකල්පයේ පිහිටමිනි, මේ තත්ත්වය කොපමණ බරපතල වීද යත් වරක් අප විනිශ්චය මණ්ඩලයේ සභාපතිවරයා ඔහුට කීවේ ඔබ ඒ නාට කියියන්නේ ස්ථානය ගැන නොබලා රංග කාර්ය ගැන බලන්න යනුවෙනි.

මෙහි තවත් කරුණක් ඇත. එනම් තමන්ගේ හදවතට වඩාත් ළං වූ ශිල්පීන් ඔවුන්ට සිටීමය. නාට්‍ය අධ්‍යක්ෂවරුන් හෝ වෙනත් ශිල්පීන් විනිශ්චය මණ්ඩලවලට යොදු ගන්නේ නම් අවම වශයෙන් නාට්‍ය නිෂ්පාදන කටයුතු වලින් ඉවත්වී සිටින අයවත් යොදු ගැනීම උචිත බව අපගේද අදහසය. එසේම විනිශ්චය සඳහා සුදුසු ඉහළම රසිකයෝය, එබඳු රසිකයෝ නම් නිරන්තරයෙන්ම රංග ශාලාවට යන්නෝ වෙති. නාට්‍ය ශාස්ත්‍රය පිළිබඳ ප්‍රමාණිකයෝද වෙති. මේ ගුණය අපගේ විනිශ්චය මණ්ඩලවල කොතරම් තිබේද? රසිකත්වය යනු වියපත් වීමෙන් පමණක් ලැබෙන්නක් ද නොවේ.

අපි දන් විනිශ්චය මණ්ඩලයේ තීරණ නැතහොත් නිගමන දෙපට තැරෙමු. උළෙලෙහි හොඳම නාට්‍ය වාර්ෂික හක්ලාවත්තගේ හරි අපුරු දවසක් නාට්‍යයි. එය සාධාරණ තීරණයකි. උළෙලෙහි අනෙක් මසකො හා යුගෝ කුමුදු හා සරත් ලෙස නම්කර සිංහල ඇඳුම් ඇන්දවීමෙන් පමණක් මෙම නාට්‍ය ස්වීය රචනාවක් නොවන බවය. විනිශ්චය මණ්ඩලයේ එක් අයෙකුට හෝ ලේසියෙන්ම මහාචාර්ය ආරිය රාජකරුණාගේ 'අපුරු ඉරිද දවසක්' කියවා බැලීමට තිබුණි. දැන් ඒ වරද විනිශ්චය මණ්ඩලයේ පොදුවේ භාරගත යුතුය. එහෙත් එයින් අගතියට පත් වුණ අයට යුක්තිය ඉවු නොවීම අපට තිබෙන විවේචනයයි.

හරි අපුරු දවසක් නාට්‍යයෙනි

"හරි අපුරු දවසක්" ස්වීය රචනයක් බව විනිශ්චය මණ්ඩලය නිගමනය කරන්නේ එහි එන කුමුදු, සරත් යන සිංහල නම් ආරෝපණය කිරීම නිසාද? මට නම් හැඟී ගියේ මුල් චිත්‍රපට කතාවේ එන මසකො හා යුගෝ කුමුදු හා සරත් ලෙස නම්කර සිංහල ඇඳුම් ඇන්දවීමෙන් පමණක් මෙම නාට්‍ය ස්වීය රචනාවක් නොවන බවය. විනිශ්චය මණ්ඩලයේ එක් අයෙකුට හෝ ලේසියෙන්ම මහාචාර්ය ආරිය රාජකරුණාගේ "අපුරු ඉරිද දවසක්" කියවා බැලීමට තිබුණි. දැන් ඒ වරද විනිශ්චය මණ්ඩලයම පොදුවේ භාරගත යුතුය. එහෙත් එයින් අගතියට පත් වුණ අයට යුක්තිය ඉවු නොවීම අපට තිබෙන විවේචනයයි.

'හරි අපුරු දවසක්' ස්වීය රචනයක් බව විනිශ්චය මණ්ඩලය නිගමනය කරන්නේ එහි එන කුමුදු, සරත් යන සිංහල නම් ආරෝපණය කිරීම නිසාද? මට නම් හැඟී ගියේ මුල් චිත්‍රපට කතාවේ එන මසකො හා යුගෝ කුමුදු හා සරත් ලෙස නම්කර සිංහල ඇඳුම් ඇන්දවීමෙන් පමණක් මෙම නාට්‍ය ස්වීය රචනාවක් නොවන බවය. විනිශ්චය මණ්ඩලයේ එක් අයෙකුට හෝ ලේසියෙන්ම මහාචාර්ය ආරිය රාජකරුණාගේ 'අපුරු ඉරිද දවසක්' කියවා බැලීමට තිබුණි. දැන් ඒ වරද විනිශ්චය මණ්ඩලයේ පොදුවේ භාරගත යුතුය. එහෙත් එයින් අගතියට පත් වුණ අයට යුක්තිය ඉවු නොවීම අපට තිබෙන විවේචනයයි.

මෙම නාට්‍යයේ එන කුමුදු හා සරත් ලෙස සිංහල ඇඳුම් ඇන්දවීමෙන් පමණක් මෙම නාට්‍ය ස්වීය රචනාවක් නොවන බවය. විනිශ්චය මණ්ඩලයේ එක් අයෙකුට හෝ ලේසියෙන්ම මහාචාර්ය ආරිය රාජකරුණාගේ 'අපුරු ඉරිද දවසක්' කියවා බැලීමට තිබුණි. දැන් ඒ වරද විනිශ්චය මණ්ඩලයේ පොදුවේ භාරගත යුතුය. එහෙත් එයින් අගතියට පත් වුණ අයට යුක්තිය ඉවු නොවීම අපට තිබෙන විවේචනයයි.

මෙම නාට්‍යයේ ඒ ශුද්ධ ජීවනයට වඩා මෙම යටලෙස්ගේ ජීවිතය වීදනා දැක්වේ.

මෙම කුමුදු හා සරත්ගේ කුමිකාවන්ද ප්‍රබල ලෙස නිරූපණය වී තිබුණු අතර සමස්ත නාට්‍යයම අපූර්වත්වයකින් ගලා යයි. මට නම් හැඟී ගියේ 'හරි අපුරු දවසක්' ආදරයේ අපූර්වත්වය මෙන්ම එයට රැරෙඛ්ව සිටින්නේ ඒ ශුද්ධ ජීවනයට වඩා සෙම් ස්වරලයේ ජීවිතය වීදනා දැක්වේ.

මෙම නාට්‍යයේ ඒ ශුද්ධ ජීවනයට වඩා සෙම් ස්වරලයේ ජීවිතය වීදනා දැක්වේ.

මෙම කුමුදු හා සරත්ගේ කුමිකාවන්ද ප්‍රබල ලෙස නිරූපණය වී තිබුණු අතර සමස්ත නාට්‍යයම අපූර්වත්වයකින් ගලා යයි. මට නම් හැඟී ගියේ 'හරි අපුරු දවසක්' ආදරයේ අපූර්වත්වය මෙන්ම එයට රැරෙඛ්ව

මෙහිදී නිර්මාණය කරන ලද [illegible] ස්වභාවික නාට්‍ය දැලක වීම නිසා [illegible] පිළිබඳව විශේෂ අවධානයක් [illegible] යුතු බවට තරුණ නාට්‍ය අනුමණ්ඩලය මෙන්කරගද විනිශ්චය මණ්ඩලය බල [illegible] කර සපා දමා තැබේද?

'අපි දෙකුනක' ස්වීය නිර්මාණයේ වුවද එහි වීයමන ලිඛිලිය. පිටතට [illegible] වඩා සපත් වීය යුතුව තිබුණි. එහෙත් 'ආ දෙවිපුර' හා 'මම තවම පණ පිටින්' මෙන්ම 'පළමු දඩයම' නාට්‍යය ඉණයෙන් යුතු නිර්මාණ වීය නිශ්චිතව ලෙස ඒවායේ ඇතැම් දුබලතා වීය. ස්වීය රචනයක් ලෙස පංචාලි නාට්‍යම සම්මානයට පාත්‍ර වූයේ භාවමය රංග ශෛලිය පිළිබඳ වූ භක්තිය නිසාද? මෙ නම් හැඟී ගියේ 'පංචාලි' නාට්‍යයේ නාට්‍යමය ඉණය මෙන්ම කාව්‍යමය ඉණය [illegible] නීන බවය. එහෙත් ගායනයෙහි වූ රිද්මය විනිශ්චය මණ්ඩලය නිලකාර කර තිබේ. ඒ කුමක් වුවද පංචාලි කුමරිය ලෙස රඟන ප්‍රියංවද මල්ලිකාණිගේ පූර්ව නාට්‍ය පූරාණ ගිය අණසක තකුරුවා සිටුණි. ඇගේ ගැඹුරු අභිනය අගය කළ යුතුය. ප්‍රේක්ෂකාගාරයේ පසු පසට ඇසෙන ප්‍රබල හඬක් ඇය සතු වීය. එහෙයින් ඇගට පිරිනැලි සම්මානයට කිසිවකුට අභියෝග කළ නොහැක.

මෙවර නාට්‍ය උළෙලෙහිදී විනිශ්චය මණ්ඩලය දක්ක ගෝ නොදැන ස්ථානයිලි තැබූ දීමේ පිළිවෙතකට වැටී සිටී බව මගේ විශ්වාසයයි. හොඳම අන්ත රචනය සඳහා 'ජන මිතුරා' කෝරා ගන්නා විනිශ්චය මණ්ඩලය 'පළමු දඩයම', අර්ථාන්විත කළ වසන්ත විවේචිවී අමතක කරයි. ඔහු කුසලතා සම්මානයකට වත් තරම් නොවේද? ආ දෙවිපුර නාට්‍යයෙහි ජයන් මුතුකුමාරණගේ කුසලතාවද මගේ අවධානයට ලක්වීය.

මෙවර නාට්‍ය උළෙලෙහි ප්‍රබල නිෂ්පාදනයක් ලෙස තරග කරන කළ [illegible] ඇවින් විනිශ්චය මණ්ඩලයේ අවධානයෙන් ගිලිහී යාම ගැන මම විස්මයට පත් වෙමි. ලෝරංකාවේ විශේෂ බෙදාවාචකයක් ලෙස සලකනු ලබන මෙම නාට්‍ය මෙයට පෙරද නිෂ්පාදනය වූවකි. මව සහ දියණියන්ගේ බෙදාවාචකය තල ඇවින් තුළද යම් ප්‍රමාණයකින් ඔහු වී තිබුණු අතර නිෂ්පාදනයක් ලෙස එය වඩාත් ඉදිරියෙන් සිටි බව කිව යුතුය. පියංකර රත්නායක විසින් කරන ලද අභිනයාත්මක රංග කාර්යට කිසියම් යුක්තියක් ඉවු වීය යුතුව තිබුණි. රඟි අධ්‍යක්ෂණය සඳහා ඔහුව නිර්දේශ කිරීම තිබුණු බාධාව මට නම් හොඳාරේ.

මේ අතර කිසිදු ඇඟැමීමකට ලක් නොවී උළෙලින් විසි වී ගිය නාට්‍ය ද වීය. එයින් පෙනී යන්නේ අවසන් වටයට පෙර දෙවැනි වටයක් වුවමනා බවද? නැතහොත් පළමුවැනි වටයේ විනිශ්චය දුබලතාවද යන්න මම නොදැනිමි. කුමක් වුවත් ඒ අතර නාට්‍යමය ගුණයෙන් හීන සංදර්ශන ද වූ බව කිව යුතුය.

ජාතික නාට්‍ය උළෙල ස්වීය නාට්‍යකරුවන් හඳුනා ගැනීමට මෙන්ම ප්‍රතිභාපූර්ණ තරු නිළියන් හා වෙනත් ශිල්පීන් හඳුනා ගැනීමටද සිමෙක විශිෂ්ටම අවස්ථාව බවට සැකයක් නැත. එහෙත් අභාග්‍යයකට මෙන් හොඳෝ විව උළෙලෙහි හොඳම නාට්‍ය ලෙස අභිෂේක ලබන්නේ ස්වීය නිර්මාණ නොවේ. නාට්‍ය නමැති කලා මාධ්‍යයේදී අනුවර්තන, පරිවර්තන, ගෛලිගත ස්වභාවික, වාර්තා රංග යනාදී ප්‍රභේද අමතක පාර නාට්‍ය රස වීඳීම අත්‍යවශ්‍ය දෙයක් බව කියයි. එහෙත් ජාතික නාට්‍ය උළෙලකදී සවතන්ත්‍ර නාට්‍ය පිළිබඳ ප්‍රමෝධයක් අවශ්‍යය. 'හරි අපුරු දවසක්' ස්වීය රචනයක් ලෙස මුද්‍රාව තබා තිබුණත් එය සත්‍යයක් නොවන බව අප කිව යුතුය. එය අනතා නිෂ්පාදනයක් මෙන්ම අපට සමීප, අප ප්‍රකම්පිත කළ නිෂ්පාදනයක් වුවද එය මේ මහ පොළොවෙන් මතු වුවක් නොවන බවද මම යළිත් සඳහන් කරමි.

2008 ජාතික නාට්‍ය උළෙල වෙනුවෙන් චන්ද්‍රසිරි බෝගහුවුව මහතා ලියූ ලිපිය නිල ප්‍රකාශනයක් ලෙස ගැනීම වැරදි තැන. ඔහු නියෝජනය කරන නාට්‍ය අනු මණ්ඩලයේ ආකල්ප ද එහි සිදෙන සෙයිනි. ඔහු දක්වන 'විදග්ධ කෘති සමග ස්වතන්ත්‍ර නාට්‍ය කරට කර තරග වදින උළෙලක් ද මේ නිම වූයේ? විදග්ධ කෘති මුලට එන ස්වතන්ත්‍ර නාට්‍ය විසිවී ගිය උළෙලක් ද මේ නිම වූයේ? එයට පිළිතුරක් මෙන්ම විසඳුමක් දීමට හොඳාකි නම් අපට සිදු වන්නේ හැමදෙනත් ස්වීය නාට්‍ය සාගතය දෙස බලා සුසුම් හෙළීමට ද?

ගාමු

Reconstructed